

ERG
A. Ford. 14.

- ajza .. 45
- 45
- 110
- 30
- Fiske 80
- 15
- esedik 35
- 50
- 15
- 70
- ája .. 650
- 75
- lás) .. 30
- 25

nyában,
etes bekül-

isme etesen
lmél-tiérák
ellett. Mű-
edveto fize-
n 10-42.

S
tó műhely
26. Cluj

S
net.
aus

elle
zu
den
urz
tion

den
den
len.
die

den
un-
ael.

ener

0-

a die

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
utca 10. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
Kiadóhivatal — 977
K. N. Sz. — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
ezendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ESZÉD-POLITIKAI-NAPILAP

1925 augusztus 15 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 187 szám

5685. Ab 25

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — csk 35.—
Egy szám — 150

Vizumkényszer és gazdasági megkötöttség

Németország és Ausztria között a vizumkényszer, amely az összeomlás óta a birodalom és a kis köztársaság munkában és kereskedelemben aktív elemei életét keserítette, megszünt. A vizum elmúlt intézkedések lomtarába jutott. Hét esztendőn át kivételes intézkedés volt a két rokon-nemzet között a láttaozás bonyosztása, gazdasági feltélenykedés, politikai bizalmatlanság húzódtott meg a vizumpecsét mögött, tényezők, amelyeknek a konszolidáció biztos előretörése nyomán mindenféle szükség-szerűen el kell tűnniök.

Franciaország, Belgium és Svájc utazó pol-
gárai az egymásközötti forgalomban már hóna-
pok óta nékülözhetik az utlevél-láttaozást.
Egészséges, igaz mérőfoka volt ez a háborut
követő felocsadásnak, az újjáépítés, a munka
jegyében feltörtető konszolidációnak és olybá
háll vennünk most a két német állam közötti
vizumkényszer megszüntetését is.

Tudjuk, nem volt egyszerű dolog ezt az
intézményt nem létezőnek deklarálni. Az orszá-
gok költészetében jelentős szerepük volt a
vizumdíjaknak, amelyekből a legtöbb állam
kégyelmesen el tudja látni külképviseletei költ-
ségeit, sőt igen gyakran fölösleges tétellei is
maradtak. Kétségtelen, nem olyan egyszerű
dolog az állami életnek ilyen jelentős jöve-
delmi tényezőjét törölni az állam budgetjéből.
Uj tettelekkell kellene hártalanítaniok magukat
az államoknak, új megadóztatással, talán új
monopóliumok megszerzésével. Am nagy
fontátia kell hozzá, hogy milyen címeket le-
hessen találni új adónemek kivetésére és olyan
jvedelmi források kikocsodására, amelyre az
állam nem tette reá eddig boldogító kezét.

Mégis ha látjuk, hogy a konszolidáció felé
haladó államok egymás után törlik a háboru-
nak ezt a kellemetlen csökevényét, fel kell,
hogy eszméljen bennünk a követelés a mi
nemzetközi forgalmunkban fennálló vizumozá-
sok eltörésére. Követelnünk kell, hogy a kö-
vált országok kereskedői és iparosai korlátozá-
soktól mentesen jöhessenek be hozzánk és vi-
szont a mi kereskedőink és iparosaink és mind-
szok, akik ki akarnak jutni az országból, vi-
zum nélkül tehessék ezt, szabadon és függetle-
nül azoktól a korlátozásoktól, melyek már
nem konszertnek és nem is méltók szabad orszá-
gok szabad polgáraihoz.

Amikor a vizumkorlátok ledöntéséről szó-
vált, mindenféle az az aggodás merült fel, vaj-
jon a láttaozás megszűnése nem idézi-e elő a
munkát keresőknek olyan beöznlését, amelyek
egy közgazdasági, mint közbiztonsági szem-
pontból nem éppen kívánatosak. Ma már ezen
az aggodáson is túl vagyunk. Maguk az érde-
kelték testületei, a kereskedelmi és ipari kama-
rák voltak mindenütt azok, akik legheveseb-
ben és legtúrelmetlenebbül követelték a vizu-
mok eltörését. Mert tudták, hogy e korlátozás
szüntetése nyomán a kereskedelmi és ipari ki-
szérlődés folyamata olyan intenzív lesz és olyan
gyors, hogy ez a munkáskérdés megol-
tását is csak előbbre viheti. A szabad közle-
kedésel új piacok tárulnak meg és az új piacon
új munkalehetőséget, dolgozó kezek foglalkoz-
tatását jelentik.

Ha a romániai kereskedelem és ipar szaba-
don és könnyen és főleg fölösleges megerhe-
ségektől függetlenül tudna a Kelet felé eljutni,
kedvezőbb földrajzi helyzeténél fogva is sokat
tudna használni mindazoknak, akik munkát
keresnek itthon és a külföldön. A háborut követő
szétesés után elemi erővel kívánczik minden-
felé az újjáépítés igyekvése és akarása, főleg
a Keleten. Ha ipari és kereskedelmi pio-

nirjeink hazánkából könnyen és akadálytalanul
juthatnának kifelé, ha módjukban lenne
megtudni, hol lehet a román fát, a román
mezőgazdasági termékeket és a román ipar ter-
mékeit elhelyezni, egy új lélek élédne a stag-
náló, a haladó romániai közgazdaságból. Nem
kellene félnünk a munkanélküliség riamétől, sőt
még ide vonhatnánk, nagyobb tömegekben,
mint eddig, a Nyugat munkásai legjavát. Uj
ipari telepeknak kellene kinőniök a földből,
hatalmas arányokban kellene kibontakoznia ez
ország kincses földje kiaknázásának, a konszo-
lidáció mértföldes tempóban haladhatna előre
egy szabad országközi forgalom esetén. Mind-
ehhez azonban előfeltétel a gazdasági tényezők
kötelensége.

Az osztrák és német vizum kölcsönös eltör-

lésének példája azért különösen tanulságos a mi
számunkra, mert ezzel nyilvánvalóvá lett, hogy
a háboru leglesújtottabb két államalakulata is
rálépett arra az utra, amelyre a fejlődésnek
most már végérvényesen haladnia kell. Nekünk,
akik nem vagyunk a háboru alulmaradottjai,
már régebben meg kellett volna szüntetnünk
a vizumkényszert. Most azonban haladéktalanul
neki kell látnunk a vizumkényszer leépítésének,
hogy ezzel valóságban dokumentáltassék a gaz-
dasági feltélenykedés és politikai bizalmatlan-
ság megszűnése. Helyet kell adni a kölcsönös
jóindulatnak, amelyet államférfiaink napról-
napra hangoztatnak a szomszéd-országainkkal
szemben. Legyen az államok közötti jóbarátság,
állandó valóság, ne pedig állandó frázisa par-
lamentnek és interjúknak.

Szeptember 2-án harmincötödik ülését tartja a Népszövetség

Tizenegy olyan államot is meghívtak, amelyek nem tagjai a Népszövetségnek. Ujra tárgyalják az erdélyi és bánáti telepések ügyét

(Genf, augusztus 14. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A Népszövetség szeptember 2-án, a francia
delegátus elnöklete mellett, harmincötödik ülését
tartja. A tárgysorozaton a Törökország és Irak kö-
zötti határ kérdése és a Mosul-probléma, továbbá
Ausztria pénzügyi helyzete szerepel. Az utóbbi kér-
désben Zimmermann népszövetségi főbíites ter-
jeszti be jelentését, kiegészítve a Layton és Rist
delegátusok által végzett felülvizsgálat jelentésé-
vel. A továbbiakban tárgyalni fogják Magyarország
pénzügyi talpraállításának, valamint a görög men-
ekültek elhelyezésének lehetőségeit. Szóba kerül
ezenkívül néhány kisebbségi ügy is, így többek
között a konstantinápolyi görög lakosság és a nyu-
gatracciai török kisebbség, valamint a litváni kiseb-
bségek kérdése. Ujlag fogja tárgyalni a Né-
pszövetség az erdélyi és bánáti telepések ügyét
is. Foglalkozni fognak ezenkívül a delegátusok Dan-

zig szabad város helyzetével, ahol tudvalevőleg
a lengyelek még ma is egy municióraktári tar-
tanak fenn. Erre a népszövetségi ülésre meghív-
tak tizenegy olyan államot is, amelyek különben
a Népszövetségnek nincsenek képviselve. A né-
pszövetségi alapszabályok egyik pontja kimondja
ugyanis, hogy azokban a kérdésekben, amelyek a
Népszövetségben nem képviselt országokat is érdek-
lik, ezeknek az országoknak delegátusai a tárgyalá-
sokon résztvehetnek. Meg fog jelenni eanek alap-
ján a népszövetség 35. ülésén Törökország meg-
bizottja is.

Bukarest, augusztus 14. Ma indul Genfbe
Stavel Radulescu, Bratianu Vintila magántitkára,
aki magával visz egy terjedelmes, a szövetségesek
közötti adósságokra vonatkozó memorandumot, ame-
lyet Genfben Titulescunak fog átadni, aki a genfi
megbeszéléseken Romániát képviselni fogja.

Kötött-e paktumot a Magyar Párt a liberálisokkal?

A Magyar Párt szerint teljesen légből kapott az egyezmény híre. A kormány és a párt között még csak tárgyalások sem folytak

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 14. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Az egész erdélyi magyarság köré-
ben nagy feltűnést keltett a „Viitorul“ című bu-
karesti kormánylapnak az a közlése, hogy a mező-
gazdasági kamarai választásokkal kapcsolatban a
Magyar Párt és a kormány között megegyezés jött
létre. A Magyar Pártnak állítólagos illetén való
paktumáról a magyar sajtó egyrésze is — hol tá-
madólag, hol örvendezőleg — megemlékezett és így
különbös érdekesége van annak a nyilatkozatnak,
amelyet ma a Magyar Párt egyik vezető egyé-
nisége egyik brassói napilap munkatársa
előtt tett.

hatóságok vezetőivel és tudomásunk szerint az
egyesület vidéki csoportjai is tevénykedtek abban
az irányban, hogy a magyarság érdekeit a válasza-
tásokon biztosítsák, azonban hangsúlyoznunk kell,
hogy ezek a politikai tárgyalások nem a Magyar
Párt nevében történtek és ezek semmiképpen
sem minősíthetők a Magyar Párt és valamelyik
román politikai párt közötti egyezkedésnek.

— A Magyar Párt, mint a romániai magyarság
egyetemét reprezentáló politikai párt — mondja a
nyilatkozat — a mezőgazdasági kamarai választá-
sokkal kapcsolatban semmiféle néven nevezendő
paktumot nem kötött. A párt központja, illetve az
egyes tagozatok elnökségei és a liberális párt kö-
egyes tagozatok nem jöhetett létre, mert a kérdésről
a Magyar Párt a kormánnyal még csak nem is
tárgyalt. A pártvezetőség az elnöki tanács határo-
zatához híven ártírt az egyes tagozatokhoz, hogy a
választások eredményessége érdekében a saját ha-
táskörükben a helyi viszonyoknak megfelelően le-
hetőleg mindent tegyenek meg.

— Az Erdélyi Gazdasági Egyesület és a Magyar
Párt között semmiféle szervi összefüggés nincsen,
legfeljebb annyi etikai közösségük van, hogy mind
a ketten magyar érdekeket képviselnek. Míg azon-
ban az Erdélyi Gazdasági Egyesület a politika
kizárásával tisztán csak gazdasági kérdésekkel
foglalkozik, addig a Magyar Párt az erdélyi köz-
élet minden megnyilvánulását elsősorban politikai
szempontokból tartja számon.

— Annnyival kevésbé volt szükség hasonló pak-
tumra, mivel a Magyar Párt a mezőgazdasági ka-
marai választásokat egyáltalában nem tekinti poli-
tikai, hanem kizárólag szakszertű gazdasági kérdések-
nek, és így a választások irányítására az Erdélyi Gazda-
sági Egyesületet kérte fel, mint amely egyesület a
romániai magyar gazdaközönöséget képviseli. Az Er-
délyi Gazdasági Egyesület tárgyalta egyes politikai

— Ezek után cáfolatra sem szorulna az, hogy
ha az Erdélyi Gazdasági Egyesület a liberálisokkal
tárgyalást folytat, azt a Magyar Párt nevében tenné.
Mégis a leghatározottabban kijelentjük azt,
hogy a Magyar Párt és a kormány között
semmiféle egyezség sem jött létre. A „Viitorul“
nak idevőgő közleménye nélkülöz minden alapot,
teljesen légből kapott és valószínűen az Erdélyi
Gazdasági Egyesület tárgyalásaira épített helytelen
következtetéseken alapszik. De nem kevésbé alap-
talanok az egyes magyar sajtóorgánumok kombi-
nációi sem.

Uj választások Olaszországban
Róma, augusztus 14. Beavatott politikai körök
szerint Mussolini megelőzi az ellenzék őszi manő-
verét, feloszlatja a kamarát és új választást ír ki.

A Viitorul a kommunizmusról és az antiszemitizmusról

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 14. Az Új Kelet tudósítójától.) A legutóbbi jasi események óta minden jel arra mutat, hogy a kormánynak a lelkiismerete felébredt és nemcsak rendőri intézkedésekkel, hanem a felzaklatott lelkek megnyugtásával is elejét akarja venni az antiszemita atrocitások megismétlődésének. A kormány eme megváltozott mentalitásának beszédes dokumentuma az alábbi cikk is, amely a félhivatalos lapban, a „Viitorul“-ban jelent meg:

„Az ország rendjét és szervezetét veszélyeztető áramlatok közül kétségtelenül a bolsevizmus az, amely a legrombolóbban hathat. Ez a közbiztonságot és békét veszélyeztető eszme kilépett az álmodozók fantáziájából, hogy magára öltse a szovjet ruháit.

A kommunizmus lehet egy vitatható teória, míg teória marad, addig, míg a különböző polémizáló teóriája csak az excentrikusság felé hajló lelkekben él. Szerencsétlenségre azonban ez a veszélyes, idő hozta áramlat kilépett az eddig rejtve tartogatott könyvek lapjaiból és a vajudó orosz nép sorában sok félrevezetett megértőre talált. Annak idején csupán az internacionalizmust szolgálta, de most csak az anarchiának a támasza, mert folyton-folyvást veszélyezteti a civilizált államok nehezen szerzett konsolidációját.

Románia számára ez a veszély speciálisan nagy. Veszélyes és pedig azért, mert az internacionalizmus leple alatt, orosz imperialista politikát rejteget. Mindazt világosan mutatják a beszarábiai agitációk és az örökös elővigyázat, melytől nem lehet eltekinteni, ha azt akarja a kormány, hogy az orosz szovjet ne tudjon tért hódítani a csatolt és különösen a beszarábiai és bukovinai területeken. Ha mindezeket tekintetbe vesszük, meg kell lássuk azt, hogy mily rombolóak az állam közéletének biztonságára a jelenlegi antiszemita jeleggel bíró, de titkon csak az anarchiát tápláló heccok. Nagyon könnyen lehetséges az, hogy az évek hosszú során mérhetetlen áldozatok árán szerzett eredményeinket ezen zavargások pillanatok alatt tönkretelhetik! Különböző is a fiatal román állam a történelmi időkben mindig a keletől jövő barbárok feltartóztatója volt és ezután is az kell legyen a legfontosabb feladata. Ezért is kell az, hogy a nemzetközi agitációk úgy a jelenben, mint a jövőben különös vigyázatot jelentsenek számunkra, ha nem akarjuk azt, hogy egeléször a mi államunk boruljon fel. A bolsevik agitációk ellenpólasaként állanak az antiszemita izgatások. Míg az egyik az internacionalizmus ideájától van áthatva, a másikat az exkluzív nacionalizmus gondolata fűti.

Vajjon úgy az egyik, mint a másik hasznára van az országnak? Egyik sincs, mert a végeredmény mindkettőnél ugyanaz: mindkettő csak a közbiztonságot és az állambékét fogatja föl! Mindkét áramlat csak fegyver tehát az állam ellenségeinek kezében.

Tudjuk azt, hogy Romániában a zsidók ellen sohasem voltak pogromok, mert a román nép szelid és vendéglátó lelke sohasem ürte meg az ily aljas eljárási módszereket! Sajnos, akad azonban mégis néhány rossz lélek, néhány újság, sőt különböző ponyvakönyv, melyek soha meg nem tett aljas cselekményekkel vádolják a zsidó népet. Ha lehetséges az, hogy ily irányban a bujtogatók eredményeket értek el, elképzelhetjük azt, hogy egész más irányú agitációk mily könnyen terjedhetnek el az antiszemitizmus leple alatt!...

Eltekintve attól, hogy ezen agitációk mily nagy veszélyt jelentenek az országra, amennyiben a csendet és a rendet — amikre különösen a mostani időkben van leginkább szükségünk — alapjában fölforgatják, még az ország külföld előtti tekintélyét is aláássák! Ez az oka annak, — bárha ezen folyamatok, különböző érzelmekből is erednek — hogy mindkettő csak veszélyt jelent az országra. Reméljük és tudjuk biztosan, hogy a kormány mindkettő ellen a leghatályosabban fog védekezni, nehogy az ország biztonsága és hitele kisebbítve legyen általuk.

A kormány nem engedélyez több diákkongresszust

Bukarest, augusztus 14. A közoktatásügyi minisztérium interveniált a belügyminisztériummal abban az irányban, hogy a belügyminisztérium tiltsa be, illetve ezután ne engedélyezzen semmiféle diákkongresszust. Ezzel a hírrel kapcsolatban áll valószínűleg az a tény, hogy az egyetemi hallgatók augusztus 16-ára Focsaniba összehívott kongresszusát bizonytalan időre elhalasztották. Ezzel a hírrel egyidejűleg jelentik, hogy a Putna és Ramnicul seratmegeyi eseményekkel kapcsolatban, amely megyékben tudvalevőleg most hadiállapot van, a minisztertanács felhatalmazta a VII. divízió parancsnokságát, hogy ezekben a megyékben haditörvényszéket állítson fel és minden ügyet ezek elé utaljon.

Tervszerű összeesküvés az ártatlan Steiger ellen Rutka vizsgáló súlyosan kompromittáló viselkedést tanúsított a tárgyaláson

(Varsó, augusztus 14. Az Új Kelet tudósítójától.) Az „Új Kelet“ részletesen beszámolt a Wojciechowski köztársasági elnök ellen elkövetett merénnyel gyanúsított Steiger kereskedelmi alkalmazott peréről, amellyel kapcsolatban tudvalevőleg három másik lengbergi zsidó lakost, akiket azzal vádolnak, hogy Steiger helyett alaptalanul egy kommunistát akarnak a gyilkossági kísérletbe bemártani, bíróság elé állítottak. Az utóbbiak ügyében már napokkal ezelőtt megkezdtek a tárgyalást, amelynek mai ülésén azokat a névtelen fenyegető leveleket próbálták tisztázni, amik Franke tárgyalástvezető elnök és dr. Greck védő címére érkeztek. Az írásszakértők egy része azon a véleményen van, hogy ezeket a leveleket Mikitin kommunista írta.

A bíróság az ülés további folyamán tanuként hallgatta ki Rutka vizsgálóbíró, aki tudvalevőleg a zsidó vádlottakkal szemben rendkívül ellenségesen viselkedik és akit az a gyanu terhel, hogy annak ellenére, hogy Mikitin világosan megnevezte előtte a merénylőt, (a kommunistapárt egyik tagját), tovább folytatja a zsidó vádlottak ellen a vizsgálatot, a névszerint megnevezett kommunista merénylő ellen benyújtott terhelő adatokat pedig önkényesen megsemmisítette.

Rutka vizsgálóbíró rendkívül idegesen és türelmetlenül viselkedik a tanukihallgatás során. Az elnök kérdésére mindenekelőtt elmondja az általa lefolytatott vizsgálat fontosabb fázisait, majd visszautasítja azokat a vádakot, mintha a zsidó vádlottak az ő terrorja alatt mondták volna jegyzőkönyvbe vallomásukat. Tagadja azt is, hogy ilyen kifejezéseket mint „zsidó maffia“, „zsidó pénz“, vagy más hasonlókat használt volna és kijelenti, hogy ezek a jelzők, amelyek az általa fogalmazott jegyzőkönyvekben feltalálhatók, nem tőle származnak, hanem azokat Mikitin mondotta tollba. Ezzel szemben néhány olyan részletet ismer be Rutka vizsgálóbíró, amelyek az általa vezetett nyomozás módját egészen különös megvilágításba helyezik.

Beismeri többek között, hogy a Niemojevsky által írott „A zsidó lélek a Talmud megvilágításában“ című zsidógyalázó röpiratot ő adta kölcsön Mikitin vádlottnak, továbbá, hogy mindjárt a vizsgálati fogság kezdetén engedélyt adott Mikitin menyasszonynak, Stein Karolinának, hogy vélegényét a cellájában meglátogathassa. Azt sem tagadja Rutka vizsgálóbíró, hogy ezeknek a találkozásoknak megkönyvitésére detektíveket és közvetítő ügynököket bocsátott Mikitin rendelkezésére.

Rutka rendkívül bizonytalanul, zavartan és láthatólag nagyon elővigyázatosan válaszol a tárgyalástvezető elnök kérdéseire. Rutkának ez a magaviselete a teremben lévő közönségre nagyon rossz benyomást tesz. Az elnöknek arra a kérdésre, igaz-e az, hogy Rutka megígérte Dworniczky vádlottnak, hogy a Steiger perben, csak azért, hogy a zsidókat gyalázhassa és régalmazhassa, tanuként fogja kihallgatni, azt válaszolja a vizsgálóbíró, hogy tényleg megígérte ezt. Az elnök ismételt felteszi a kérdést:

— De valóban olyan célzattal, hogy a tanu gyalázza a zsidókat?

A kérdésnek erre ő részére, noha az elnök háromszor egymásután felteszi, Rutka nem válaszol. Ezután a védők próbálnak kérdéseket intézni Rutka vizsgálóbíróhoz. Különösen arra nézve akarnak a védők felvilágosítást kapni, vajjon beismeri-e Rutka, hogy a vádlottakból presszióval vette ki a vallomásokat és hogy minden egyes kihallgatásuknál szóval és tettel megfélemlítette őket. Erre vonatkozólag körülbelül száz kérdést tesznek fel a védők, amelyek közül azonban a tárgyalástvezető elnök csupán harmincat engedélyez. Azok között a kérdések között, amelyeket a tárgyalást-

vezető elnök visszautasított és amelyeknek legnagyobb része a hivatalos hatalommal való visszaélésre vonatkozik, szerepel többek között az is, miért jelölte meg a vizsgálóbíró dr. Reich ügyvédet, amikor az nála, abból a célból, hogy a zsidó vádlottaknak rokonaikkal való találkozását lehetővé tegye, megjelent — mint a zsidó parlamenti klub elnökét, holott dr. Reich mint ügyvéd kereste fel Rutkát. Majd dr. Landau, dr. Dwornicki és dr. Greck védők újlag kéri az elnököt, engedje meg, hogy a visszautasított kérdéseket mégis feltehessek. A bíróság tanácskozára vonul vissza és a védők kérését másodszer is visszautasítja. Dr. Landau védő ezután ismét szólásra áll és megkísérli, hogy még egyszer felhívja a bíróság figyelmét a visszautasított kérdések fontosságára. A bíróság harmadszor is azt a határozatot hozza, hogy semmiféle olyan kérdést, amely a Rutka által vezetett vizsgálati nyomozásra vonatkozik, nem tűr meg, ha pedig továbbra is feltesznek ilyen kérdéseket, a bíróság erőlyes rendszabályokkal fogja megbüntetni a védelem képviselőit. Ennek következtében a védők a kérdések további forszírozását beszüntetik.

Ezután egy rendkívül jellemző jelenet következik. Dr. Kibitz védő kérdezi, hogyan lehetséges az, hogy a jegyzőkönyvekben egyetlen egyszer sem fordult elő Dwornicki vádlotthoz intézett kérdés. Dworniczky vádlott erre felemelkedik padjáról és mielőtt még valaki megakadályozhatta volna, a következőket kiáltja Rutka vizsgálóbíró felé:

— Vizsgálóbíró ur! Hiszen ön maga mondta, hogy semmit nem fog tölzen kérdezni, hogy az egész úgy nézzen ki, mintha mindent magamtól beszéltem volna el.

Rutka vizsgálóbíró elsápad és csak ennyit dadog:

— Ez ki van zárva...

Ez a jelenet még kétszer ismétlődött meg. Mikitin vádlott, majd ismét Dwornicki vádják Rutka szemébe a legsúlyosabb gyanúsításokat. A vizsgálóbíró semmire nem képes többet felelni

— Ez ki van zárva.

Dr. Greck védő teszi fel ezután a következő kérdést:

— Hogyan lehet az, hogy Dwornicki vádlott megtudta, mit mondott jegyzőkönyvbe Mikitin.

Rutka: Mielőtt Dworniczkit kihallgattam volna, felolvastam előtte Mikitin vallomását.

Dr. Greck: Miért tagadta ezt eddig? Miért nem mondta ezt mindjárt?

A vizsgálóbíró tanukihallgatását a vádlottak kérdései fejezik be.

Rutka ismét mindenre csak ezt válaszolja:

— Ki van zárva.

Rutka vizsgálóbíró kihallgatását, amely teljes fényt látszik deríteni a Steiger ellen emelt összeesküvésre, holnap befejezik.

Legjobb, legszebb, legolcsóbb

harisnva

SÁNDOR testvérével

Str. Reg. Ferdinand (v. Wesselyny-u.) 13.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

származni, ne Marosvásárhelyre és tekintse rájádja az utat

SZÉKELY RÉTI

ERŐLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. Butortermék, szaxofonok furnázáskezeléket legolcsóbban itt szereshetik be

TUNGSRAM

A legjobb villanylámpa Mindenütt kapható

Háromd

Egy amerikai (Newyork, augusztus 14. Doolitt szóra hosszas kísérleti rádió szerkezetét.

A tudós tanár dióprogramok halaszand. Ez a hangkező hang nélküli nem nyújt egyáltalán, hogy például egy elhelyezve a hangszóbból a hallásból dós professzor szerdig az emberek, más annyira természetesen arra gondol lokalizálni a hang, hogy két fülünk különböző távolságot fűkissé eltérő fázisualketül, azonnal rájölis) hallás rendkívü irányát csak tökéle

A rádió eddigi cíós elemmel, ameny nagy fontossága van, hogy az ember ott little professzor nádióknak eddigi defe olyan távolságra, m krofont állít fel eg hanghullámok frázisonról két különbö programot és oly hallgatják, amely egyik, a másik a n állítva. Ez a beren hallgatót a mikrofo

* Mielőtt Pale lejtse elolvasni Ber könyvét.

Égészs

és

száma és gyermekei értekezés, frisse va és gondozva. Or mutatja a ragyo A K mindenrapi haszn ja, hogy fogaink e

A habzó fogkre

KALC

Háromdimenziós rádió

Egy amerikai professzor találmánya (Newyork, augusztus 14. Az Új Kelet tudósítójától.) Doolittle, a Yale egyetem professzora hosszas kísérletezés után tökéletesítette a rádió szerkezetét.

A tudós tanár rájött arra, hogy a mai rádióprogramok hallgatása alapvető hibákban szenved. Ez a fundamentális hiba a rádió érkező hang nélkülözi a háromdimenziós hatást, nem nyújt egyáltalán semmi impressziót arról, hogy például egy zenekarban hogyan vannak elhelyezve a hangszerek, tehát teljesen kiküszöböli a hallásból a hang irányát. Erre a tudós professzor szerint azért nem gondoltak eddig az emberek, mert a háromdimenziós hallás annyira természetes, hogy senkinek sem jut eszébe arra gondolni, miért is tudja az ember lokalizálni a hang irányát. A magyarázat az, hogy két fülünk van, a hanghullámok különböző távolságot futnak be a két fülig és így kissé eltérő fázisúak. Aki egyik fülére megisketül, azonnal rájön a két fülön való (binaurális) hallás rendkívüli fontosságára, mert a hang irányát csak tökéletesen tudja megállapítani.

A rádió eddig nem számolt ezzel a direkciónalissal, amelynek pedig kétségtelenül nagy fontossága van, mert megadja az illúziót, hogy az ember ott van, ahol a zenekar. Doolittle professzor nagyon egyszerűen segít a rádióknak eddigi defektusán. A leadó állomáson olyan távolságra, mint az ember fülei, két mikrofont állít fel egy helyett. Ezzel felveszi a hanghullámok frázisrelációját is. A két mikrofonról két különböző hullámhosszal adják le a programot és olyan fejhallgató készülékkel hallgatják, amelynek az egyik kagylója az egyik, a másik a másik hullámhosszra van beállítva. Ez a berendezés valósággal áthelyezi a hallgatót a mikrofonok színterére.

Mielőtt Palesztinába utazik, el ne felejtse elolvasni Ben Ami „Új Palesztina” című könyvét.

Égészség és boldogság

szünet és gyermeke a tisztaság üdítő érzetében, frisseségtől sugározva, ápolva és gondozva. Örömteli egészség revelve mutatja a ragyogó foggyöngyöket

A Kalodont fogkrém mindennapi használata a legbiztosabb módja, hogy fogaink épségét és szépségét megőrizzük.

A habzó fogkrém KALODONT világszerte fogalom

Két volt kommunista leplezte le a Masaryk elleni merénylet tervét

A cseh nemzeti szocialisták a kommunistapárt feloszlását követelik

(Prága, augusztus 14. Az Új Kelet tudósítójától.) Houser kommunista letartóztatása és a köztársasági elnök ellen tervezett merénylet leleplezése erősen foglalkoztatja most a cseh közvéleményt.

A 28. Ríjen, a cseh fascisták és a „Ceské Slovo”, a nemzeti szocialisták lapja továbbra is követeli a kommunista párt feloszlását. A prágai rendőrség azonban a letartóztatásokról részletes jelentést a mai napig sem adott ki, jöllehet a sajtó már tegnap kért felvilágosítást az ügy állásáról és mibenlétéről.

A Rude Pravo kérdést intézett a kormány felhívatalos lapjához is, hogy nyilatkozzék, milyen forrásból vette közlése hírét. A „Ceskoslovenska” Republika mai számában azt válaszolja, hogy ő is csak a „Ceské Slovo” alapján közölte a hírt.

A „Ceské Slovo” megtudta, hogy a rendőrség miképpen leplezte le a merénylet tervét. Azt írja, hogy két kommunista jelentette föl az esetet a rendőrségen. Ezek elmondották, hogy a merénylet tervet egy kurir hozta Berlinből és közvetítette Housernek és Jileknek a szóbeli parancsot a merénylet végrehajtására. Ezek viszont Stastnyt avaták be, akinek gyógyíthatatlan betegsége van s úgy gondolják, hogy a bíróság egy paralitikus embert nem ítélhet el. Stastny azonban nem hajtotta

végre a merényletet, hanem az így szerzett pénzzel Bécsbe utazott és ott nagyuri életet élt.

A „Rude Pravo” esti számában alaposan visszavág a Ceské Slovonak és bebizonyítja, hogy éppen a nemzeti szocialisták mai vezére, Klofács Vencel volt az, aki még a forradalom előtt állandóan Masaryk ellen dolgozott. Masaryk ugyanis a polgári forradalmárok szélsőbalszárnyához tartozott s mi sem természetesebb — írja a „Rude Pravo” — hogy a nagyiparosok és nagykereskedők Masaryk ellen voltak.

Klofács — a „Rude Pravo” szerint — egy alkalommal ezt mondta:

— Ha alkalommal volna és tehetném, agyonütném Masaryk tanárt s ezzel a cseh nemzet vezére és nagy fia lennék.

Klofács tehát akkor agyon akarta ütni Masarykot. Azóta azonban megváltoztak a viszonyok. Masaryk a nemzeti forradalom és a polgári köztársaság élére került. Az egész polgári tábor — írja a „Rude Pravo” — édes szavakkal beszélt róla: „Szeretett elnökünk, Masaryk atyánk” — így is most Klofács. Masaryk veszélyben, a rossz kommunisták meg akarják ölni — kiabál a „Ceske Slovo”. Masaryk atyának kell tehát — fejezi be a „Rude Pravo” — a koalíciót és a mandátumokat megmenteni.

A cionista kongresszus idejére monarchista puccs készült Bécsben

Von Unstruth kapitány titokzatos inspekciós utja az ausztriai helyőrségeken. Az osztrák baloldali sajtó újabb leleplezése

(Bécs, augusztus 14. Az Új Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta ellenőrizhetetlen hírek vannak forgalomban arról, hogy von Unstruth kapitány, a bajorországi Roszbach-különítmény vezetője Ausztriában tartózkodik, azzal a megbízatással, hogy a köztársaság ellen az osztrák nemzeti sajtóban folyó agitációt katonai alapon is megszervezze. Unstruth kapitány állítólag formális inspekciót tartott Villachban, Salzburgban, Klagenfurtban és Linzben (Alsó-Ausztria) állomásozó osztrák ezredek felett.

A mai bécsi lapok részletes ismertetést közölnek von Unstruth kapitány személyéről és a mögötte álló Roszbach-különítményről. Von Unstruth kapitányt eredeti nevén Müllernek hívták és csak azért vette fel ezt a hangzatos fajnómet nevet, hogy annál félelmetesebben agitálhasson a kampószerzetes mozgalomban.

A Roszbach-különítménynek egy kis bajor városban, Berchtesgadenben, közel az osztrák határhoz van a székhelye. Von Unstruth kapitány, a sikertelen Kapp puccs után, amelynek egyik főtervezője volt, ide vonult vissza. Berchtesgadenben élnek ugyanis a Wittelsbach- és a Hohenzollern-dinasztia legszármottevőbb hercegei, akikkel a Roszbach-különítmény tagjai állandó érintkezésben vannak.

A Roszbach-különítmény viszont szoros

Az osztrák fajvédő sajtó otrombaságai

Bécs, augusztus 14. Vannak tragikus dolgok, amelyek körülírják a humor fogalmát is. Ezek közé tartozik a bécsi Hackenkreuzlereknek „Judenpest” című most kiadott röpirata, amely a cionista kongresszus elleni propagandát szolgálja, de bátran helyet foglalhatna bármelyik élclapszerkesztő íróasztalán is. A röpiratból alább adunk egy-két szemelvényt:

Harmincötezer zsidó jön Bécsbe a cionista kongresszusra. Ebből a harmincötezerből huszezer bizonytalán itt fog ragadni a bécsi lakosság nyakán és itt letelepszik. Az egész kongresszusnak tehát nyilvánvalóan nem az a célja, hogy a palesztinai kérdést megtárgyalja, hanem hogy a kongresszus palástja alatt 20.000 galiciai zsidót becsémpésszenek Bécsbe.

(Ezt a vak is látja. Aki nem akarja meglátni, azt megvesztegetjük a zsidók.)

Ennyiből áll a kongresszus valódi céljának szenzációs leleplezése. Most jön egy másik, szintén nem kevésbé figyelemreméltó mellék-körülmény. A zsidó faj közismerten élvezni vágyó, a harmincötezer nyilván ismeretségeket fog kötni bécsi nőkkel — tekintettel a zsidók közismert rábeszélőképességére — az ismeretségből kaland lesz, és kaland esetén fennáll a

összeköttetést tart fenn a berlini német nemzeti sajtófőnökséggel, amely az egész nagynémet agitációt irányítja. Ettől a sajtófőnökségtől kapják utasításukat és szubvencióikat az ausztriai nemzeti és kampószerzetes újságok is.

Von Unstruth kapitány ausztriai utja állítólag a cionistakongresszussal is összefüggésben van. Tudvalevő, hogy az osztrák nemzeti sajtó egyrésze gyűlöletes agitációt folytat a kongresszus ellen. Von Unstruth kapitánynak az volna a feladata, hogy ezt az éles atmoszférát, amelyet a cionistakongresszus teremtett, katonai puccsra használja ki az osztrák köztársaság ellen.

Bécs, augusztus 14. Von Unstruth kapitány, a „Morgen” jelentése szerint, Klagenfurtban „rohamba” vezette az ottani kampószerzeteseket a város egyetlen elegáns kávéháza a „Café Moser” ellen. Klagenfurtból Bécsbe utazott, ahol azonban csak meghált és Salzburgon keresztül folytatta útját Bajorországba. Von Unstruth kapitányt állítólag Ecker-Ferster főhadnagy, aki a Wohllebengasseban lakik, látta Bécsben vendégül. A rendőrség ezzel szemben egy ma este kiadott kommunikéjében cáfolja von Unstruth kapitány bécsi tartózkodását és általában azokat a híreket, amelyeket a kapitány ausztriai útjához fűznek.

fajkeveredés lehetősége. Ezt az átkos fajkeveredést mindenáron meg kell előzni és evégből a következő felhívással fordul a keresztény szülőkhöz, asszonyokhoz és leányokhoz: Keresztény apák és anyák! Közeleg a veszély! Ne engedjétek a lányaitokat a cionista kongresszus tartama alatt kíséret nélkül az utcára, mert zsákmányul esnek a zsidóknak. Keresztény asszonyok és leányok! Ne kössetek utcai ismeretséget zsidókkal, mert azok csak az élvezet céljaira használnak ki és a prostitúció soraiba süllyesztenek benneteket.

A röpirat ezenkívül még egy pár közismert és elcsépelet antiszemita teóriát idéz, mely szerint a zsidók csak azért ejtenek meg keresztény nőket, hogy azok zsidó gyerekeket szüljenek és ezáltal is gyengítsék a keresztény fajt. A modern táncokat is a zsidók találták ki, hogy erotikailag megközelítsék a keresztény nőket.

Erkölcös keresztény nő tehát ne táncoljon modern táncot és ha már igen — akkor ne zsidó férfival.

Rövidesen ennyi a röpirat lényege. Tragikus sötétség, ami már megközelíti a humor fogalmát.

Kongresszust

belügyminisztérium an ne engedélyezzen az a tény, hogy az bizonytalan időre elseratmegyei esen, a minisztertanács haditörvényszéket

iger ellen

tt a tárgyaláson

és amelyeknek leg-alommal való vissza-obbek között az is, ró dr. Reich ügyvédet, l, hogy a zsidó vád-találkozását lehetővé sidó parlamenti klub ügyvéd kereste fel. Dwrnicki és dr. elnököt, engedje meg, ket mégis feltehessek. vissza és a védők atasítja. Dr. Landau és megkísérlti, hogy figyelmét a vissza- A bíróság harmad- zza, hogy semmiféle által vezetett viz- nen tűr meg, ha ilyen kérdéseket, a al fogja megbüntetni ek következtében a szírozását beszüntetik. emző jelenet követke- hogyan lehetséges az, egyetlen egyszer sem tthoz intézett kérdés. emelkedik padjáról és yozhatta volna, a kö- gálóbíró felé:

zen ön maga mondta, m kérdezni, hogy az ha mindent magam-

pad és csak ennyit

er ismétlődött meg. Dwrnicky vágják abb gyanúsításokat. képes többet felelni

ezután a következő

gy Dwrnicky vádlott könyvbe Mihitin. kit kihallgattam volna, omását.

a ezt eddig? Miért

atását a vádlottak kér-

k ezt válaszolja:

gatását, amely teljes r ellen emelt össze-

legelőcsőbb

nva

vó: (nél, Wesselnyia.) 13.

ngorál

helyre és tekintse

RETI

SZV.-TÁRS. buliortermel, csőbban itt szereshetik be

obb világhírű

enők kapkafó

Egy őrnagyot és egy mérnököt letartóztattak, mert Tomescunak és Munteanunak nézték őket

Egy kirándulás és egy falatozás kellemetlen következményei. Százezer lej vérdíj és egy szál fokhagyma bonyodalmái

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kellemetlen kalandban vett részt a jelenleg Moreni mellett nyaraló Dumitru Vasile őrnagy, az izmaili Cercul de Recrutare parancsnoka. A nyaraló őrnagy, amikor arról értesült, hogy a moreni petróleumtelepek higyladtak és hatalmas lángokkal égnek, nem akarta elszalasztani az alkalmat, hogy a tartósan ígérkező tüzijátékban gyönyörködhesse és ezért Cezar Petrescu mérnökkel ismerkedett meg, akinek a segítségét kérte annak a kieszárlására, hogy közelről megtekinthesse az égő szondákat.

A fokhagyma, mint gyanújel

A mérnök készségesen teljesítette az őrnagy kívánságát és egy kora reggel mindketten nekiindultak a néhány kilométeres utnak az égő petróleumtelepek megtekintésére. Morenibe érkezve, fáradtan tértek be a falu kocsmájába, ahol enni és innivalóval akarták fáradt tagjaikat felfrissíteni.

A kocsmá tele volt falusi paraszttal és a petróleumtelep munkásaival, akik kételkedve nézték a két uri vendéget, amint azok egy sarokasztalnál ülve, halkán beszélgetve falatoztattak. A falusi emberek és a munkások hallottak már róla, hogy az ország két leghiresebb haramiájának, Tomescunak és Munteanunak a fejére százezer lej vérdíj van kitűzve, gyanút fogtak és figyelni kezdték a két idegent.

Távozás előtt az őrnagynak fokhagymaevésre támadt gusztusa és ezért a vendéglőstől kért a nem egészen kellemes illatu csemegéből, amelyet nagy élvezettel kezdett rágni. A mérnök pedig, számítva arra, hogy az egész napot az égő szondáknál fogják eltölteni, ennivalót csomagoltatott be a kocsmárossal.

A falusiakban, látva, hogy az őrnagy élvezettel fogyasztja a fokhagymát, mindjobban megerősödött a gyanu. Behúzódtak a kocsmá egyik sarkába, ahol tanakodni kezdtek és végül arra a megfontolásra jutottak, hogy ha egy őrnagy egy kocsmában fokhagymát eszik és civilruhás társa ennivalót csomagoltat össze magának, úgy az nem lehet más, mint a híres Tomescu és Munteanu, akiknek a fejére százezer lej van kitűzve. Itt van az alkalom, nem kell elszalasztani a százezer lej vérdíjat, amely a mai drága világban is elég szép summának felel meg.

Az őrnagy és a mérnök nyomában

A paraszttok ezen megállapításuk után két részre oszlottak. Az egyik rész elsielt, hogy értesítsék a két haramia jelenlétéről a járási csendőrmestert, míg a másik rész nem tévesztette szem elől a banditákat.

Az őrnagy és kísérője mitsem tudva a közelgő veszedelemtől, kimentek a petróleumtelepek közelébe, ahol egy vastag tölgyfa árnyékában, ahonnan nagyszerűen látszott az isteni tüzijáték, letelepedtek és élvezni kezdték az elébük táruló panorámát. Kevés idő elteltével az őrnagy észrevette, hogy a falu felől botokkal és kapákkal felfegyverkezett paraszttok, valamint tizenkét állig fegyverkezett csendőr közeledik. Amikor a kis csoport az őrnagy közelébe érkezett, a csendőroket vezető törzsmester kivált a csoportból és az őrnagy előtt megállva, szabályosan tisztelgett:

— *Să trăiți domnule maior!*

— Jó napot, fiuk, — válaszolt az őrnagy — mi van veletek? Hova készültök így felfegyverkezve?

— Tomescu és Munteanu haramiákat keresünk, — válaszolt az őrmester.

— Gratulálok nektek és szívből kívánom, hogy vállalkozásotokat teljes siker koronázza, mert ez a két híres haramia ugyanis megért már arra, hogy hátralévő napjaikat az állami sóbányában dolgozzák le.

A banditák már a kezeim között vannak

— Teljesen felesleges, hogy az őrnagy ur gratuláljon a vállalkozásunkhoz, mert jelenleg

abban a helyzetben vagyok, hogy nyugodtan állíthatom, hogy a banditák már a kezeim között vannak!

— Hogyan? — kérdi az őrnagy meglepetve — a közelben vannak a banditák?

— Egész komolyan mondom őrnagy ur, — szólott a törzsmester. — Nincs időm sokat teketóriázni és ezért kérem, legyen szíves azonnal elővenni az igazolványait!

— Az őrnagy a felszólításra nagyon értelmetlen arcot vágatott, mert az őrmester indulatosan rákiáltott:

— Gyorsan elő azokkal az igazolványokkal! Ne színészkedj, mert így velem nem lehet semmire sem menni. Az én biztos szememet nem lehet egykönnyen megtéveszteni.

Az őrnagy látva, hogy az őrmesterrel nem boldogulhat másképen, dühösen szedte elő zsebeiből őrnagyi igazolványát.

— Hm — szólalt meg az őrmester, mialatt nézegette az őrnagy iratait. — Az arcod annyira hasonlít Tomescuhoz, mint a fénykép, amelyet a körözéshez mellékeltek. Most megfogtalak barátom és ez alkalommal nem fogsz megszölni. Hozzá még őrnagyi ruhában skartál megtéveszteni engem? Te még nem tudod, hogy kivel kezdted ki!

Te se habozz Munteanu

A mérnök már-már zavarba jött, mert nem ismerte még csak néhány napja az őrnagyot és azt hitte, hogy valóban Tomescuval került össze, de zavarából magához térítette a csendőroster hangja.

— Te se habozz sokáig Munteanu! szólalt az őrmester a mérnökhöz. — Hanem szedd elő szaporán az irataidat, amelyek éppen olyan hamisak, mint társadé, Tomescué.

A mérnök, felve a következményektől, reszketve kotorászta elő zsebeiből igazoló iratait, amelyeket az őrmester pillanatok alatt átnézett és hamisnak nyilvánította, majd kiadta a rendeletet az embereinek, hogy a két „banditát“ fogják közre és vigyék le a csendőrségre.

Amíg a menet a csendőrségig ért, a kapákkal felfegyverezett lakosság állandó reprodukálhatatlan szidalmakban részesítette a két „pórujárt banditát“. Nem lehet tudni, hogy mi lett volna a kellemetlen tévedésnek a vége, ha a véletlen nem jön a két letartóztatott segítségére. A faluba érve, többen jelentkeztek, akik személyesen ismerték a letartóztatott „banditákat“ és igazolták őket a járási őrmester előtt, aki bocsánatot kérve, mentegétdözött a letartóztatottak előtt és kijelentette, hogy úgy az őrnagy, mint a mérnök újból teljesen szabadok és joguk van oda menni, ahova éppen akarnak.

Az őrnagy és a mérnök újra visszanyerve szabadságukat, gondolkozhatnak afelett, hogy mit jelent százezer lej vérdíj és egy fő fokhagyma a tudatlan paraszttemberek előtt.

A rifkabilok folytatják visszavonulásukat

Páris, augusztus 14. A spanyol-francia offenzíva sikeresen halad előre. A rifkabilok folytatják visszavonulásukat. Néhány törzs felajánlotta meghódolását. A kormány Liautey tábornok utódjává Sarraut tábornokot nevezte ki.

— Ujabb halálos ítélet Szófiában. Bukarestből jelentik: Szófia jelentés szerint az orosz kommunisták perében a szófiai törvényezék ítéletet hozott. Az összeesküvés vezetőjét, Vladimir Blagojebet kötél általi nyilvános kivégzésre és 300,000 leva pénzbüntetésre ítélték, a többi összeesküvők közül egyet tizenötévi fegyházra és 250,000 leva pénzbüntetésre, négyet tizenkétévi fegyházra és 250,000 leva pénzbüntetésre ítélték. Jankow dr. halálos ítéletét a királyi kegyelemként évi fegyházra változtatta át.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Gisztralay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

5685 Ab 25.
 Szidra: Rőe
 1925. aug. 15.

A Prédikátornak, Dávid fiának szavai, aki király volt Jerusalamjában

Hivságok hivsága, mond a Prédikátor
 Hivságok hivsága, mert minden hiuság.

***

És továbbá láttam a nap alatt ezt is: hogy helyén a jognak ott van a gonoszság és az igazságnak helyén ott a gazság.

És mondtam akkor a szivemben így: az igazt és gonoszt megítéli isten mivelhogy ideje van minden dolognak s minden cselekvésre idő van előtte.

És el is gondoltam a szivemben akkor: az emberfiának kedvéért van így ez azért, hogy vizsgálja mindöket az isten és lássák be azt, hogy magukmivoltában olyanok csak ők is, akár mint az állat.

Mert csak véletlenség az emberszülötte és csak véletlenség az oktalan állat és azonagy végzet várja mind a kettőt.

Ahogy meghal egyik, úgy hal meg a másik és azonagy lélek lakik mindenkben.

Bizony, az embernek felsőbbrendűsége az állatnál: semmi — és minden, hiuság.

Egy helyre megy minden: minden a porból lett és minden egyformán visszatér a porhoz.

Az emberfiának, ki tudná lelkökről vajjon fölfelé-e száll az, a magasba s az oktalan állat teremtett lelkéről vajjon alászáll-e, lefelé, a földbe?

Bizony, hogy beláttam: nincs semmi jobb annál minthogy örvendezzen művében az ember mert ez az ő része — s mert ki hozza majd el hogy nézljön abban, mi utána léssen?

***

Hivságok hivsága, mond a Prédikátor
 Hivságok hivsága, mert minden hiuság. — Héberből: g. j.

— Károly trónörökös Kolozsvárra érkezik. A szombati ünnepek alkalmából Károly trónörökös szombaton délelőtt 1/211 órákor Kolozsvárra érkezik. A hatóságok mindent megtettek a trónörökös méltó fogadtatására.

— Felhívás a Haggibbor-játékosokhoz. A Haggibbor intézője felkéri az első csapat aktív játékosait, hogy folyó hó 16-án, vasárnap délelőtt fél 11 órákor a Patria-kávéház emeleti helyiségeiben tartandó megbeszéléseken teljes számmal jelenjenek meg.

— Ujabb gyakorlati héber tanfolyam a Tarbutban. Tekintettel arra a nagy érdeklődésre, amely a Tarbutban máris működő héber gyakorlati tanfolyam szélesebb körökben kiváltott, augusztus 16-ától kezdve újabb héber tanfolyamot, esetleg tanfolyamokat szervez a Tarbut vezetősége. Egy-egy csoportban legfeljebb 10 hallgató vehet részt. — Jelentkezni lehet naponta d. e. 8—11-ig Klein Eliahu tanár úrnál a Tarbut iskolában (Str. Gen. Berthelot) v. Eötvös-u. 8.

— A mulatság tényleg helyül a kollégium tancmulate, asszonyai és délután és tossa tenni szerte máris

— A egy orosz beszarabiai egy Leibe állapította óta repülőg onnan hirt tovább foly Hindisnek

— Véro pestről jele pnteken rátnőjét, öz önnagát lő halt, a férfit tetté, mert kozott bará

— Box Londonból je ről beszélnek arról, hogy T boxbajnok, al elnyerte, az a jezsuita re megkérdezték fia a legutols volt bajnokot lelkigyakorlat ahol különben Az asszony nem csodálko zsuita rendbe vallásos élet betölti minden tasága.

— Az ité évre elítelt kossággal vá vári itélőtábl nyadmegyei san, aki má dologtalanul, ban, amikor tett neki, a közelben lev az édesapja kezében hol törvényezék az apagyilkos gyaláson Opt tésre ítélte. vári itélőtábl tárgyaláson dévai törvény

— Pestis karestből je Jugoszlávia e a görög-jugos az utóbbi na betegség tör

— A Ler ségnek. Buk ség a Lerner hez. Az aktá gott ki, mive a nyomozás e nak nyilatko

— Háro Portoroséba tik: Sulyos s Egy hidroplán, zetté, a strand a vizre, olya álló fűrdőzöket tak, kettén s rendőrség nyom

— Pera-s kán. Bukares szerint Pera-s aludtnak hitt és szegs gáz — Egy ál bárónó öng Hotel de Franc a szállóban bár

Izzad Ön? Vegyen HÖFER 3. sz. hintőport.

— **A kolozsvári Zsidó Nőgyelet táncmulatsága.** A kolozsvári Zsidó Nőgyelet nyári táncmulatságát a hó 30-án tartja meg. A mulatság helyéül a rendezőbizottság a Farkas-utcai református kollégium tornatermét és udvarát választotta. A táncmulatságon megjelennek Kolozsvár összes zsidó asszonyai és leányai, ezenkívül tombola, gyermekdelután és ezernyi más ügyes ötlet fogja változatos tenni a kitűnő műsort, amely iránt városzerte máris óriási érdeklődés nyilvánul meg.

— **A beszarábiai sziguranca elfogott egy orosz kémet.** Bukarestből jelentik: A beszarábiai sziguranca sikerült letartóztatni egy Leibe Hindis nevű egyént, akiről megállapította a vizsgálat, hogy már hosszabb idő óta repülőgépen híreket vitt Oroszországba és onnan híreket hozott Romániába. A vizsgálat tovább folyik, mivel valószínű, hogy Leibe Hindisnek bűntársai is vannak.

— **Véres tragédia Budapesten.** Budapestről jelentik: Molnár Mihály kovácsmester pénteken reggel az Aréna-uton agyonlőtte barátnőjét, özvegy Heimann Mihályt, majd önmagát lötte fölé. Az asszony azonnal meghalt, a férfi haldoklik. Molnár azért követte el tettét, mert valami csekélység fölött összeszólalkozott barátnőjével.

— **Boxbajnokból — jezsuita szerzetes.** Londonból jelentik: Néhány nap óta érdekes hírről beszélnek az angol sportkörökben, nevezetesen arról, hogy Tomy Milligan, az ismert nevű fiatal boxbajnok, aki Európa középsúlyu boxbajnokságát elnyerte, azzal a tervvel foglalkozik, hogy belép a jezsuita rendbe. Mikor a boxbajnok élesanyját megkérdezték, mi igaz a hírből, azt felelte, hogy fia a legutolsó meccs után, amelyben Frattinit, a volt bajnokot megverte, elment Chesterfieldbe, hogy lelkigyakorlatokon vegyen részt a jezsuiták között, ahol különben is volt egy nagyon meghitt barátja. Az asszony még azt is mondotta, hogy egyáltalában nem csodálkoznék, ha a fia felvételné magát a jezsuita rendbe, mert egyébről sem beszél, mint a vallásos élet szépségeiről és arról, hogy mennyire betölti minden ideálját a kolostori élet csendes tisztasága.

— **Az ítélőtábla helybenhagyta a tizenöt évre elítélt apagyilkos büntetését.** Apagyilkossággal vádolva állott ma délelőtt a kolozsvári ítélőtábla tanácsa előtt Oprisan Aron hunyadmegyei parasztember. A vád szerint Oprisan, aki már betöltötte a 43. élet, állandóan dologtalanul, csavargásból élt. Ez év januárjában, amikor az öreg Oprisan szemrehányásokat tett neki, a fiu hirtelen dühbe gurult és egy közelben levő kapát felkapva, azzal többször az édesapja fejére sújtott, aki az ütések következtében holtan zuhant le a földre. A dévai törvényszék már egy alkalommal foglalkozott az apagyilkos fiu ügyével és a megtartott tárgyaláson Oprisan Aront 15 évi fegyházbüntetésre ítélte. Az ügy felbontásán folytán a kolozsvári ítélőtábla elé került, ahol a ma megtartott tárgyaláson a tábla tanácsa helybenhagyta a dévai törvényszék ítéletét.

— **Pestisjárvány Görögországban.** Bukarestből jelentik: Belgrádi jelentés szerint Jugoszlávia egészségügyi szempontokból elzárta a görög-jugoszláv határt. Görögországban ugyanis az utóbbi napokban több pestis-gyanús megbetegedés történt.

— **A Lerner aktáit átadták az ügyészségnek.** Bukarestből jelentik: A jasi ügyészség a Lerner ügy aktáit áttette a törvényszékhez. Az akták tartalmáról semmi sem szivárgott ki, mivel ebben az ügyben a hatóságok a nyomozás érdekében a tárgyalásig nem akarnak nyilatkozni.

— **Három fűrdővendéget agyonlőtt Portorosban egy hidroplán.** Fiuméből jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt Portorosban. Egy hidroplán, amelyet Angiorotti Alfréd pilóta vezetett, a strand felett repült. Amikor le akart szállni a vízre, olyan alacsonyan repült, hogy a mólón álló fűrdővendéket lesodorta a vízbe. Hárman meghaltak, ketten súlyosan megsebesültek. A pilótát a rendőrség nyomban letartóztatta.

— **Pera-szigetén kitért egy kialudt vulkán.** Bukarestből jelentik: Athéni jelentések szerint Pera-szigetén kitért egy már régen kialudtnak hitt tűzhányó. Nagymennyiségű lávát és mérges gázokat bocsát ki magából a vulkán.

— **Egy állítólagos Petrichevich-Horváth bárónő öngyilkossága.** Bécsből jelentik: A Hotel de Franceban tegnap este egy fiatal nő, aki a szállóban báró Petrichevich-Horváth Franciskának

Óriási orkán Hollandiában és Velencében

Kétezer ember hajléktalanná lett. Egyetlen községben négy embert ölt meg a vihar

(Amsterdam, augusztus 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Augusztus tizedikéről tizenegyedikére virradó éjjel Hollandia fölött óriási viharok vonultak el. Az ország keleti részein a vihar ciklon szerű erővel tombolt. Olyan erejű volt, amilyenre Hollandiában nem is emlékeznek.

Nagyon szenvedtek a vihar következtében Borculo, Didam, Doetinchem, Oldenzaal és Hengele községek, ahol több ház összeomlott és számos ember súlyosan megsebesült. Borculo helységet az orkán majdnem teljesen elpusztította. Az eddigi megállapítások szerint négy ember meghalt és több százán megsebesültek. A viharok miatt 2000 ember hajléktalanná lett.

A telefon- és táviróforgalom súlyosan szenvedett a szélvész következtében. Berlin és Emden között a telefon- és táviróforgalom hosszú ideig szünetelt. A kárt eddig négy millió holland forintra becsülik.

Schleswig-Holsteinből szintén nagy vihar-

irta be magát, egy buldog-revolverrel mellbelőtte magát. Életveszélyes sérülésekkel a Löv-szanatóriumba szállították. Az állítólagos Franciska bárónő szállodai ismerőseinek elmondotta, hogy felesége báró Petrichevich Horváth nevű magyar eredetűnek, aki rokona a népjóléti minisztérium államtitkárának: Petrichevich Horváth Emil bárónak. Családjuk Erdélyből származik és csak apja költözött át Budapestre. A bárónő bementása szerint egy előkelő erdélyi mágnás család tagja. Röviddel ezelőtt szülőinél Romániában járt, ahol megismerkedett egy orvossal aki bizalmával visszaélt. Előle Bécsbe menekült. Hogy hogyan élt vissza bizalmával, ezt bővebben nem fejtegette. Valószínű azonban, hogy az utóbb említett körülmény összefüggésben van az öngyilkosági kísérlettel. Az állítólagos bárónő rossz pénzügyi viszonyok között volt a utolsó héten hotelszámláit sem tudta kiegyenlíteni. A bécsi rendőrség táviratára báró Petrichevich Emil távirati válaszában kijelentette, hogy ilyen nevű rokona nincsen. A budapesti rendőrség detektíveket küldött ki, hogy az állítólagos bárónő személyazonosságát megállapítsa.

— **Eljegyzés.** Winkler Paulát Clujról eljegyezte Frank Adolf Vaida. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Geist Laura gyógyszerész és dr. Markovits József ügyvéd szívesen látják összes rokonaikat, barátaikat és ismerőseiket Nagyváradon, 1925 augusztus 16-ikán d. u. 1 órakor a Zárda-utcai templom udvarán tartandó esküvőjükön. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kommunisták és rendőrök összeütközése Berlinben.** Berlinből jelentik: A kommunisták tegnap felvonulást tartottak, amelyet a rendőrség szét akart robbantani. A kommunisták fegyverrel támadtak a rendőrökre, akik több sebesülést szenvedtek. A rendőrség csak segélycsapatok igénybevételével tudta a tüntetőket visszazsorítani. Negyven kommunistát letartóztattak.

— **Kitért egy japán vulkán.** Tokióból jelentik: A Shirane-vulkán kitért és lávával öntötte el az egész környékét. A lakosság fejvesztetten menekül. Nyugat-koreából érkező hírek szerint ott ismét árvíz van, amelynek újabb huszonegy ember esett áldozatul.

— **Matei Cantacuzino holttestét ma szállították haza vasuton.** Bukarestből jelentik: Matei Cantacuzino holttestét ma tíz órakor szállították a vasuti állomásra. A rokonok és ismerősök ezt megelőzőleg kilenc órakor gyűltek össze a halottas háznál. A holttestet Ciureaba szállítják. Az állomáson megjelent Marzescu miniszter, Valauri közoktatásiügyi minisztériumi államtitkár és Scheletti ezredes, a királyi család képviselőiben. Az ünnepélyes aktus a halott kívánsága szerint szónoklatok nélkül ment végbe.

— **Házasság.** Braun Lóri (Cluj) és Kaufmann Adolf (Cehul-Syvanie) folyó hó 16-án délután 4 órakor a clujai nagytemplom udvarán tartják esküvőjüket, amelyre ezuton is meghívják összes ismerőseiket és jóbarátaikat.

— **Öt évi fegyház egy emberéletért.** Ez év február 25-én a kisdamosi fiatalság bált rendezett. A táncmulatságon már a jókedvű tétőfokra hágott, amikor a teljesen berugott Dávid Sándor összeverekedett régi haragosaival, Nistor Carascovall. A verekedés hevében Dávid úgy szurta fültővön ellenfelét, hogy az

katasztrófák híreit jelentik. A gyárak kéményei beomlottak, a házak ezrei sérüléseket szenvedtek. Az utakon haladó kocsikat a szélvész mint pelyhet sodorta tovább. Évszázados fákat szakított ki a vihar tövestől. A termés teljesen elpusztult. Uetersen városa sötétségben van, mert a vihar tönkretette a villamossági műveket. Sokhelyütt a víz behatolt a lakásokba és többen eltűntek. Eddig egy halottat és tíz súlyosan sebesültet hoztak felszínre. A háziállatok egész tömegei pusztultak el. Lübeck közelében szintén hasonló katasztrófák voltak.

Velencéből a táviró szintén vihar-katasztrófák híreit hozza. A hatalmas orkán a csatornán haladó gondolókat felborította. A bentlők közül majdnem mindnyájan a vízbe fulladtak. A Lidón a fűrdővendégek megidejében a kurzalomba menekültek. A vihar pillanatok alatt ötven fából épített fűrdőkabinot sodort el.

Néhány perc alatt belehalt sérüléseibe. A verekedőket Oosboeri Lázár széjjel akarta választani, de a részeg Dávid a kezében tartott késsel kétszer bejuszta a közbelépő Lázárt is. A dévai törvényszék a megtartott tárgyaláson Dávid Sándort emberölésben mondtotta ki bünyösnek és ezért tíz évi fegyházra ítélte. Az ügy felebbeszés folytán a kolozsvári ítélőtábla elé került, ahol a ma megtartott tárgyaláson az enyhítő körülmények figyelembevételével, megváltoztatta a dévai törvényszék ítéletét és a tízévi fegyházbüntetést ötévi fegyházra szállította le.

— **A rulett áldozata.** Fiuméből jelentik: Az abbáziai parkban Weiner Aladár budapesti kereskedő szombaton hajnalban egy fára felakasztotta magát. Weiner néhány héttel ezelőtt ment le Abbáziaiba, ahol a játékkaszinóban minden pénzét elvesztette. Minthogy Weiner a penzió árával is adós maradt, az abbáziai szállodások és penziótulajdonosok mozgalmat indítottak aziránt, hogy amelyik vendég a kaszinóba jár játszani, minden alkalommal fizesse ki számláját, mielőtt hozzáfog a játékhöz.

— **Olvasóinkhoz! Fűrdő-, vagy nyaralóhelyekre utazó olvasóinkat és barátainkat felkérjük, hogy követeljék mindenütt az Uj Keletet és szíveskedjenek azon helyeket a lapárúsító nevével együtt közölni, ahol lapunk nem kapható.**

— **Elfogták az ungheni antiszemita zavargások egyik vezetőjét.** Jasiból jelentik: Tegnap a jasi rendőrségnek sikerült elfognia Constantinescu gimnázistát, aki tudvaleg az ungheni antiszemita zavargásokban nagy szerepet játszott.

* **Értesítem t. vevőimet,** hogy kóser mézszárakemet valamint szalámigyár lerakatomat át-helyeztem a Malom-utcai új városi épületbe, (a főposta mellett). További szíves pártfogást kér Winkler Mór.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség Franciaországban.** Párisból jelentik: Egy gyorsvonat, amely kilencvenkét kilométeres sebességgel haladt Páris felé, az amiens-i pályaudvaron, a mozdonyvezető gyors fékezése következtében, kisklott. Tizenötven meghaltak, száztizen megsebesültek. Az utóbbiak közül hetvenegyet a sérülése súlyos. A vizsgálat megállapította, hogy a mozdonyvezető részeg volt.

* **Román diákkisasszony** a legújabb mód-szerek szerint román és francia oktatást vállal. Unió-u. 3. Bakó.

— **Halálosvégű vasuti kirándulás.** Piatra Neamtuból jelentik, hogy Gura Párculeni köz-ség mellett egy iparvasut, amelyet kirándulá-sokra is használtak, a meredek pályán össze-ütközött egy másik vonattal. Az összeütközés következtében a vonatok kocsijai egymásra torlódtak, több közülük felborult. A kirándulók közül Pantea örnagy sebeiben a kórházban meghalt, Staicovicin pedig súlyosan meg-sebesült.

* **Nagyváradon** hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagy-váradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emlé-k-tér 2. (Ernyőüzlet.)

* **Brassóban** hirdetések, előfizetéseket fel-vesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirilapiroda Str. Portii 32.

KÖZGAZDASÁG

Ellentétek a kereskedelmi és iparkamarai választások körül

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 14. Az Uj Kelet tudósítójától). A Monitorul Oficial mai száma közli, hogy a kereskedelmi és iparügyi miniszter a kolozsvári iparkamarai választásokat szeptember 16-ára, határozatképtelenség esetén szeptember hó 20-ára tűzte ki. Ez a határidő teljesen megfelel a kamarai vezetőség intenciójának is.

Szeptember 6-án tehát (tiz nappal a választások előtt) véglegesen lezárulnak a választások, nyolc nappal előbb pedig be kell fejezni a jelöléseket. Figyelembevéve, hogy a választásokig még csak alig néhány hét van, a gazdasági érdekképviseletek intenzíven foglalkoznak a kérdéssel. Jelölések még nem történtek ugyan, de az érdekeltek beható tanácskozásokat folytatnak szírián, mert a legtöbb szakmai csoportnál az a vélemény alakult ki, hogy lehetőleg biztosítani kell a sima lefolyású választásokat.

A jelölések körül láthatólag nincsenek áthidalhatatlan ellentétek, de beavatottak mégis tudni vélik, hogy a választások nem lesznek olyan sima lefolyásúak, mint ahogy azt egyesek hiszik. Ennek természetesen oka az, hogy a csoportok kebelében eléggé súlyos ellentétek vannak, mert sokan a kamarai választásokat egyéni érvényesülésre

javaslatot aziránt, hogy a helyi viszonyoknak milyen zárórarendelkezések felelnének meg legjobban. Ezzel a munkaügyi minisztérium kiakarja küszöbölni azokat az ellentéteket, amelyek a jelenlegi zárórarendelkezésekkel kapcsolatosan keletkeztek. A kolozsvári kamara felkéri a körzetéhez tartozó vidéki városok kereskedőit, hogy egymás közötti tanácskozások alapján tegyenek javaslatot aziránt, hogy ott milyen zárórákat tartanak megfelelőeknek. A kolozsvári kereskedők ezt a kérdést egy a kamara által összehívott gyűlésen fogják meg tárgyalni.

¶ **Augusztus 15 nem hivatalos ünnep.** Bukarestből jelentik: A munkaügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelyben közhírré teszi, hogy augusztus 15 nem hivatalos ünnep és így az üzletek nyitva tarthatnak.

¶ **A román pénzügyminiszter mégis keres külföldi kölcsönt.** Bukarestből jelentik: Kormánykörökben az a hír terjedt el, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter, aki jelenleg Roienben nyaral, táviratilag magához kérte Oromolot, a Banca Nationala kormányzóját, mivel a szövetségesek pénzügyi köreiből olyan értesítéseket kapott, hogy most kedvezően fogadják Románia kölcsön iránti érdeklődéseit. A pénzügyminiszter egyben kérte a hadikárpótlásokra és jóvátétel összegre vonatkozó részletes memorandum elküldését is. A kért memorandumot a napokban elküldik. Kormánykörök remélik, hogy ez alkalommal a kölcsöntárgyalások teljes sikerrel fognak járni.

¶ **Egész Európában esnek a cukorárak.** Az elmúlt hét sem hozott változást a cukoriparban. Egész Európában kedvezően fejlődik a répa és ezzel a javulással szinte párhuzamosan halad a cukorárak esése. A cukorárakat egyébként nemcsak a répatermés állása nyomja, hanem az is, hogy a kubai termés javarészt még eladatlan. Így még abban az esetben is, ha Newyorkban javulnának a biankó eladások, ez nem tartana sokáig. Az eladott kvantumok kicsinyek és ritkán emelkednek 30.000 kgr. fölé. A készáru oly nagy mennyiségben áll rendelkezésre, hogy a határidőzűlet nem nyújt semmiféle hasznot. Az európai piacok helyzete semmivel sem jobb, mint az amerikaiaké. Angliában teljesen szünetel az üzlet. Ujabbban az angol fogyasztók nincsenek megelégedve az amerikai áruval. Ennek oka az, hogy Amerika lenyomta a termelési költségeket a minimumra és ezért a pénzért nem lehet elsőrendű árut kapni. Ebből azonban a többi államok cukoriparának nincs előnye, legalább egyelőre nincsen, mert a piacok túl vannak halmozva áruval.

¶ **A kereskedelmi és iparkamara a zárórarendelést módosításért.** Közöltük már, hogy az érvényben lévő déli és esti záróra rendelkezések csak október elsőjéig lesznek életben és ezért a munkaügyi minisztérium felhívta az összes kereskedelmi és iparkamarákat, hogy az új záróra-rendeletek életbeléptetéséig, tehát még október elsője előtt tegyenek

akarják felhasználni. Eltekintve attól, hogy a paritás elvét sem lehet egykönnyen megvalósítani a gyakorlatban, mert ebben a kérdésben (bár a paritást mindenki akarja) olyan nehézségeket kell leküzdeni, melynek megvalósításához sokféle körülményt kell figyelembe venni.

A kereskedelmi szakosztálynál éppolyan bizonytalan a helyzet, mint az ipari szakosztálynál. A Sfatul Negustoresc köré csoportosult kereskedők egyrésze amellett van, hogy a Sfatul külön listát állítson a választásokon, míg a másik része azt szeretné, hogy a kereskedelmi szakosztály az összes foglalkozási ágakkal együtt egységes megállapodás alapján állítson listát. Ez a kérdés azonban nehezen volna megoldható, mert a személyi kérdések itt annyira előtérbe kerülnek, hogy már ezen a ponton is megdőlné egy egységes lista terve. Az ipari szakosztálynál az ellentétek főleg az új és a régi nagyiparosok között jelentősek, mert itt merőben ellentétesek az érdekek. Mindenestre nagyon kívánatos volna, ha ugy a kereskedők, mint az iparosok minél intenzívebben bekapcsolódnának a választási mozgalomba, hogy a kamara új vezetőségébe csak az igazán arra érdemesek kerülhessenek be.

¶ **Az iparügyi miniszter meglátogatja a marosvásárhelyi iparvállalatokat.** Bukarestből jelentik: Tancred Constantinescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter elutazott Marosvásárhelyre, hogy az ottani iparvállalatokat felülvizsgálja.

¶ **Felfüggesztik az összes beviteli tilalmakat Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A bukaresti kereskedelmi kamara szófiái kirendeltsége jelenti, hogy Bulgáriában ez év október 15-től kezdődőleg az összes beviteli tilalmakat felfüggesztik. Addig is be lehet vinni tilalom alatt álló árukat, ha a bevételre a kereskedelemügyi minisztérium külön engedélyt ad.

¶ **Castiglioni rövid idő alatt rendezí össze kötelezettségeit** Bécsből jelentik: Az a hír, hogy Castiglioni műgyűjteményének tekintélyes részét Hollandiában aukció útján elárverezik, közgazdasági körökben nagy feltűnést keltett, mert remélik, hogy az aukció tekintélyes összegeket fog eredményezni. Ismertes, hogy Castiglioni a rendelkezésére álló, viszonylag rövid idő alatt kötelezettségeinek jó részét már el-gát is tett, így a Banca Commerciale Italiana és testvérintézetének 75 millió líras követelése már el van intézve. Pénzügyi körök bizonyosra veszik, hogy Castiglioni az aukció eredményeképpen rendezni fogja az összes még felfüggesztett ügyeit.

¶ **Nem sikerült a magyar gyapottermés.** Budapestről jelentik: Evek óta kísérleteznek Magyarországon gyapottermeléssel és legutóbb a Magyar Textiliparosok Országos Egyesülete végzett kísérleteket, azonban csekély eredménnyel. A gyapottermelési kísérletek kudarcát az abnormis időjárás kivül azzal is magyarázzák, hogy azok, akik a termeléssel foglalkoznak, nem követik az előirt szabályo-

kat és a cserje művelésénél nem járnak el azzal a gondossággal, amit egy ilyen egzotikus környezetből átlátnált vetemény megkíván. Gyapottermeléssel tudvalegleg nálunk Romániában is kísérleteznek, azonban számottevő eredményt itt sem tudtak elérni.

TÖZSDE

Augusztus 14-én

A lej: Zürichben 265 00, Párisban 11 00, Budapestben 363, Bécsben — —.

Kolozsvár. Az erdélyi pénzpiacra a lanyhaság tovább tartott. A lej erőszakos árfolyamcsökkenésére külföldön megindult akció, nem járt sikerrel és a lej a pénzpiacokon ismét megszilárdult. Ennek megfelelően a következő árfolyamokon jegyezték a devizákat:

Bécs 27 30 - 27 40, Prága 5 75 - 5 77, Budapest 362 - 365, Páris 9 10 - 9 15, Zürich 37 75 - 37 85, Newyork 193 00 - 194 00, London 943 - 945, Milánó 7 05 - 7 10.

Zürich Zárlat: Berlin 122 62, Amszterdam 207 15, Newyork 515 00, London 2502 00, Páris 2405 00, Milánó 1860 00, Prága 1525 00, Budapest 72 50, Belgrád 922 50, Bukarest 265 00 - 265 00, Varsó 93 50, Bécs 72 50.

Bukarest. Devizák: Páris 9 10, Berlin 46, London 945, Newyork 194 00, Milánó 7 05, Zürich 37 90, Bécs 27 30, Prága 5 78, Budapest — —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 735, német márka 46 00, leva 1 37, török líra 112, font sterling 935, francia frank 9 65, svájci frank 37 50, olasz líra 7 26, drachma 3 15, dinár 350, dollár 194 50, lengyel forint 35 00, osztrák shilling 28 00, magyar korona 27 00, cseh korona 5 90, belga frank — —, holland forint — —.

**Zsák
Ponyva**

Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó
Timisoara

Piata Traian No 8

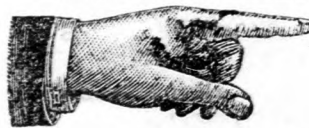
* **Temesvári előfizetőinkhez!** Temesváron Bachus János az Uj Kelet kézbesítője (lakik II. Burkus-u. 19., napközben a Lloyd-kávéház előtti újságbódében), aki a kézbesítésre vonatkozó mindennemű észrevételt elintézi.

SPORT

TAC—Victoria. Ma délután a városi sporttelepen 5 órai kezdettel mérkőzik egymással a két csapat. A temesvári együttes kolozsvári debüje iránt nemcsak Kolozsvár, hanem az egész vidék sportkedvelőinek táborában élnék érdeklődés nyilvánul meg. A kitűnő temesvári csapat komplett összeállításban veszi fel a küzdelmet a Victoria ellen és így előreláthatólag be fogja minden tekintetben váltani a játékához fűzött várakozásokat, a mérkőzés pedig nivós és élvezetes sportot fog nyújtani. A két csapat összeállítása a következő: TAC: Kossuth—Kozovics, Janovics—Golub, Österling, Hrehuss—Majoros, Poszák, Schiller, Krausz, Rafinszky. Victoria: Molnár—Docci, Kriehoffer—Chiffor, Pop, Palocsay—Istvánffy I, Hunyady II, Istvánffy II, Mattauch, Hunyady I. A Victoria csapatában tehát újra szerepelni fog Istvánffy I, nélkülözni kénytelen azonban Cipeigant és Fazekast, akik az RMS sáncihez léptek át.

Deutsch Simi megsérült. A Haggibbor—Brasovia mérkőzésről szóló beszámolóinkban megírtuk, hogy Deutsch Simi, a Haggibbor kitűnő csatára a mérkőzés folyamán bokáján sérülést szenvedett. A megsérült játékos most arról értesíti egyesületét, hogy az orvosi vizsgálat csontzúzódást állapított meg, sérülése súlyosabb természetű s ezért néhány napig az ágyat kell őriznie.

Dr. Meretiu Octavián lett a BT új elnöke. A kolozsvári Birák Testülete tegnap este tisztújító közgyűlést tartott, amelyen a lemondott Nagy Lajos helyébe, dr. Meretiu Octavián volt alelnököt választotta meg Nagy Lajos volt elnök-

Győződjön meg hogy ajánlunk dektárgyazat arany, ezüst és brilián árúban legelőnyösebben nálam szerezhetők be.

F. Markovits, Cluj
Wesselényi M.-u. No 20.

Arany ezüst és brilián tárgyakban a legkényesebb igényeket is ki-
elégítő **nagy választék.**

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

nek, aki nagy vezette ed könyvi kö elnökévé v jelenetekbe része, amel tület megá megelégedv Országos T zetőségét. A fontolt kö hogy az uj az országos

Bibitz
közös a be vendéglátók A bécsiek g **Bécs.** Simmeri **Helsing**
finn csapat **Futball**
futballbajnok az elmúlt — amely is dött — érd országai tudós a nagy izgal időpontját, — várható sze mérközés sim határozta me minusát és pályán — T torinói rendő viselője és a

SZINI

Gyerme
A Fundatia mozgóban va adást tart. Pá tékok, fenség gos filmek ke része lesz Sch morenk, amely repet és ejti kával. Aki ka meg feltétlen

Mag
Szombat d. u. 8-adszor Szombat este lépés-e. Vasárnap d. u. vendégje Vasárnap este bucsufel Hétfő: Buzaka zatszám Kedd: Asszony rozat 303

Ola

nő v

Princz

Term

V

Ovakod

nek, aki nagy ügybuzgalommal és abszolút hozzáértéssel vezette eddig a BT ügyeit, a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és örökös tiszteletbeli elnökvé választotta meg. Az ülés egyébként viharos jelenetekben bővelkedő volt, mert a bírák egyrésze, amely a nemrég megalakult Országos Testület megállapított új minősítési fokokkal nem volt megelégedve, éles bírálatban részesítette, úgy az Országos Testület, amint a kolozsvári alosztály vezetőségét. Az elnöklő Nagy Lajos higgadt és megfontolt közbelépése után végül úgy határoztak, hogy az új minősítések ellen beadványban fognak az országos központnál tiltakozni.

Kalföldi sporthírek

Bíbitz. Vienna—SC Bielitz 4:1 (2:1). A mérkőzés a bécsi csapat fölénye jegyében folyt le, a vendéglátók azonban kemény ellenállást tanúsítottak. A bécsiek góljait Moißill lötte.

Bécs. Humanitas—Amateur komb. 2:1 (1:0).
Simmering—WAC Akademiker 1:0 (1:0).

Helsingfors. Finnország—Lettország 3:1. A finn csapat biztosan és fölényesen győzött.

Futballmeccs reggel hét órákor. Az olasz futballbajnokság döntőjét Bologna és Senn bajnokai az elmúlt héten játszották le. A mérkőzésről, amely ismeretesen Bologna győzelmével végződött — érdekes részleteket közöl velünk olaszországi tudósítónk. Eszerint az olasz futballszövetség a nagy izgalommal és érdeklődéssel várt mérkőzés időpontját, — hogy a hevesvéru olasz közönség várható szenvedélykitörései ne zavarják meg a mérkőzés sima lebonyolítását — reggeli hét órában határozta meg és elrendelte, hogy a mérkőzés terminusát és helyét titokban tartsák. A semleges pályán — Turinóban lefolyt mérkőzésen csak a torinói rendőrprefektus, a két egyesület 3:3 képviselője és a sajtóreferensek vehettek részt.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Gyermekelőadás a Szinkörmozgóban. A Fundatia Culturala Principele Carol a Szinkörmozgóban vasárnap augusztus 16-án gyermekelőadást tart. Páratlan kedves és bájos gyermek vigjátékok, fényesek szép természeti felvételek, tanulságos filmek kerülnek vetítésre. A műsor kiemelkedő része lesz Schnuki, a csodamajom 2 felvonásos humoros, amelyben a híres majompár játssza a főszerepet és ejti bámulatba a közönséget emberi játékával. Aki kacagni akar és jól akar mulatni, nézze meg feltétlenül ezt a páratlan filmet.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. fél 4-kor: A főpartájos ur (Ujdonság 8-adszor, Mérsékelt helyárrakkal, Sorozat 300)
Szombat este fél 9 kor: Antonia (Hegedüs bucsufel-lépése, Sorozat 301)
Vasárnap d. u. fél 4-kor: Az ördög (Hegedüs Gyula vendégjátéka, Leszállított helyárrakkal)
Vasárnap este fél 9-kor: A csirkafogó (Hegedüs Gyula bucsufel-lépésével)
Hétő: Buzakalász (Táray Ferenc fellépésével (Sorozatszám 304)
Kedd: Asszonyáldozat (Táray Ferenc fellépésével, Sorozat 305)

Szerda: Machula Tibi hangversenye (Mérsékelt emelt helyárrakkal. Kezdeté pont fél 9 órákor. A hangverseny megkezdése után a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozat 306)
Csütörtök: Az ötörai vendég (Párisi bohózat-ujdon-ság, elő-zór. Sorozat 307)
Péntek: Az ötörai vendég (2. odszor, Sorozat 303)
Szombat d. u. fél 4-kor: A kis lo-d (Gyermekelőadás, olcsó helyárrakkal, Sorozat 309)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek, szombat, aug 14 és 15-én. Premier. Szerelmi lángok. Titokzatos dráma, 6 felvonásban. Kidolgozva Kistenwaeckers műve után. Főszerepben Sava Gallone. Ez a nagy fényűzősű film Olaszország festői gyönyörű vidékei vátetett fel.

Urania-mozgó. Péntek, szombat, aug. 14 és 15-én. *Orkán szárnyán.* Fontezzius dráma, 9 felvonásban. Főszerepben Lilian Gish.

Apollo-mozgó. Péntek, szombat, aug. 14 és 15-én. Premier. *Az elrabolt királyfi.* Izzólasas bűnügyi dráma, a szédelgők világából, 5 felvonás. Főszerepben Hip Hopp, a híres ámitó.

Gabella-jegyek tekereserben, Révész E nő nyomdaüzemében Targu-Mures, megrendelhetők.

Concurs

Sofort zu besetzen die Stelle eines Religionslehrers der zugleich tüchtiger Vorketer u. שוחט וכו' ist. Bewerber wollen Zeugnisse, angabe Alter, Familienzahl au Vorstand der Gemeinde Fagaras einsenden. G.hält nach übereinkommen.

Cultusvorstand

Közvetlen import

Kávé, tea, cacao, szardiniák, fűszer és déligyümölcsök, péterswaldi és belga zinkweiss, schellack, minium, steirgelét, paraffin, stearin, ásvány és gyógyvizekben.

Szatmári Kereskedelmi Részvénytársaság, Satu-Mare.

Sürgönycim: „Hermes“ Telefon: 205

Tennisz nadrág, lüster sacco, vászon ruhák

Neumann

üzeg

Cluj, Piata Unirii No 14.

Olajmalmosok figgelmébe!

Az augusztus 1-én megnyílt **aradi árumintavásáron saját pavilionunkban** mutatjuk be két évtizedes tapasztalataink alapján készített és a gyakorlatban **kitűnően bevált**

nővényolajgyártási gépeinket,

melyre az érdeklődőket ezennel van szerencsénk meghívni.

Princz testvérek vasöntöde és gépgyár r. t. Szatmár.

A kiállításra utazók 75%-os vasuti díjkedvezményben részesülnek. — A kiállítás tartama: augusztus 1-től augusztus 15-ig.

Természetes ásványviz. **Celestin**

VICHY

Grand-Grille Hopital

A francia állam forrása:

bevált: csuszál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségnél, izületi fájdalmaknál.

kitűnően használt májbetegségeknél.

gyomor- és dalnaknál.

Óvakodjunk az utánzatoktól. **Vichy-Etat** só lúgsavas, emészthető víz házi elkészítésre. **Vichy-Etat** pastillák evés után elősegítik az emésztést.

SZABÓ JENŐ
női
divalküönlegességék
nagy áruháza

nyári divattudonságokat
olcsó árakban elárulatom!

Előrehaladott idény miatt az összes rakárón levő

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5
Telefon 4-79.

APRÓHIRDETÉSEK

Keresünk szeptem eri belépésre teljesen önálló, idősebb üzletvezetőt a rős és rövidáru szakrabból. Elsőrendű eladó bevásárló és kirakatrendező. Ki mindhárom nyelvet bírja, küldje be pályázatát fizetési igények és eddigi működés megjelölésével. „Brassó” jellegre Elekes hírlapra dába, Brassó. 9657

Keresek megvéteire lábball hajtható sablon szurkáló gépet. Cim a kiadó hivatalban. 9655

Segéd textilszakmából, ügyes elárulási és kirakatrendező állást nyerhet Jeremiás Adolf főüzletében Marosvásárhely. 9665

Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, str. Baron L. Pop No 10.

Nyomdák!

Prima bécsi hanggerenység és pótvány, kilója 160 lej.

Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, str. Baron L. Pop No 10.

A barackosi tisztviselő konyha részére keresünk megbízható uriaszonyt, aki a vezetést saját régióbe elvállalja. Ajánlatok: Societatea Anonima Forestiera „Union”. Fabrica Baraștes, gara Lunca de Mijloc, Jud. Cluj. — benyújtandók. 9651

Eladó ketrecek, olak, S. r. Paris 26.

Nyomdászsegéd szerelő és gépmechanikában teljesen jártas, szmibat megtartása mellett állás: keres. Leveleket „Szorgalmas” jellegre a kiadóba kér. 9666

526-19:5

200.000 lej tőkével keestetik — Nadler, Dorebaui or 13.

Nagyváradon teljes ellátásra fogad, középiskolát végző, jobb házból való két-három kisléányt intelligens izraelita uricsalád zongorahasználattal és gondos felügyelettel, esetleg oktatással, a város központjában. Cim Berger Antalné, Oradeanmare, str. Gojdu 42. I.

Hölgyek figyelmébe!

Mindeneml modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elszőrendű anyag s készítmény, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágot hajat kicsinyben és nagyban veszek. — Anna Gyula Cluj Str. Memorandului 10

Alkalmi vétel. Medgyesi gyárvárosban, bor-ermő vidéken, 6 waggon 8-26 Hectos használt bordó, pincében sürgösen olesón eladó. Borüzletnek kiválóan alkalmas. Ügynekök díjaztatnak. Cim a kiadóban.

Nyomdák! Könyvkötészetek!

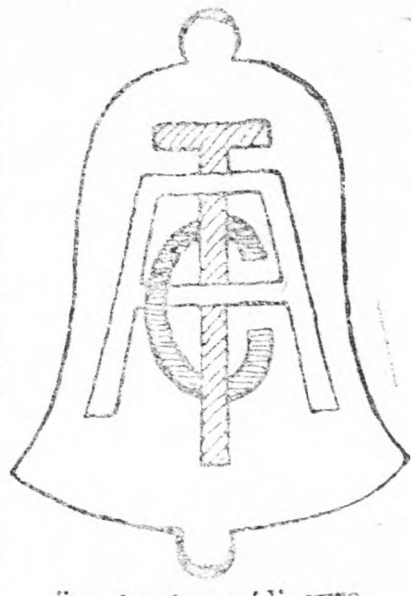
Füződrótot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip. Fraternitas Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlatot szívesen szolgátunk. Nagyobb tételnél vidékre is utazunk.

Elegánsan butorozott szoba két jobb fiatalembernek, kóser ellátással kiadó. Ugyanott ebédkoszt is kapható. Cim a kiadóban.

Szerény igényű hivatalnokot, férfit vagy nőt alkalmazunk azonnalt. Jelenlentezés vasárnap d. e. Reg. Ferd., Izr. Hitk. irodájában.

MARTIN PAL Jun. Cluj, Piața Mihail Viteazul 25. כשר ועלכווארען פאבריק ערצייגט אללערלייא ועלכווארען פאסטפאקעטע ווערען פראמט פער נאכנאחמע עפעקטוארען. פרייוראראנט אונד דער און פערלאנגען.

Hador 2418

Tocamul ezüstárgyár Cluj

Str. Av am Janca 3. [v. Petőfi-utca]

Gyárt: Evőeszközöket, Szervizeket, Disztárgyakat stb.

Csak viszonteladóknak! Telefon Nr. 482.

Mégis csak legjobb a készlektül RASOL IDEAL

borotváló por amely az ország legrégebbi gyártmány, mely most újonnan átpreparálva az arcot nem szárja és kellemes hatást hagy utána.

Orakodjunk az árta' mas nézetektől. Csak az „IDEAL” felírásu valódi.

Boszling József fodrasz Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Kedvező vételnapok. Julius 10—aug. 10.

férfi, fiu és gyermekruha

- kerül eladásra, rendkívül előnyös áron. Kizárólag az raktár. Nézze meg készletünket! Kifizetődik. — Elsőrendű és középminőség! 1. A legkiválóbb szabás. 2. A legjobb kidolgozás. 3. A legújabb fazonok. 4. A legmegfelelőbb hozzávalók.

Gazdag választék! Prima Fabrica Ceho-Slovacă Pentru Confectiuni de Haine Barbațes, Strada Berzei 94-96. București.

A Tordai Sörgyár Részvénytársaság kiváló minőségű új márkája, a

Király-sör

mindenütt kapható

Használjunk kizárólag PLANTOL legjobb nő-nygyszirt, mert ez tisztá, egészséges és kiadósi Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint. Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj Str. Julia Maniu 8. Telefon 1-18.

דיע היעווע תית זוכט פיר נאכמען זמן איינען מיטמען מלמד ורש מרבים דער פארה אום מיט ערוואכסענע קינדער גמרא'תוספות אונד חומש'דשי' גרינדליך צו אונטעררוכען. מלמד'ם דיע מעהר' יארווע פראקטום האבען מאגען אפערטע אן אונד מערערע מיטען איינענדען. געהאלט לויט איבער איינקאמען. ערנער זוכען איינען מלמד פיר אנפאנגער דער א' ב' חומש פרשה' אונד גמרא גרינדליך אונטער ריכטען קאן. Deutsch Béla תית דער פראנעס Mediaș.

Filmvállalat más foglalkozás miatt igen előnyös áron, esetleg hitelbe is eladó. Gaumont és Pathé vetítógépek, Paramount filmek és Goldwyn vigjátékok. Vetítógépek, filmköloszörberendezés. — Lloyd Express, Cluj.

Szerkesztőség hivatal és nyom... Kolozsvár, St. E... Pop. (Brassai-utca) Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — Sz. N. Sz. —

Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez küldendők. Kéziratokat nem adjunk vissza.

1925 augusztus 15

A király

Még a meggyőzősége forradalmár van: nem tagadha királyiságával, vagben. A francia forradalmi szépséghibája régzése volt, ezé a kinek arcán a lilid mas percen a kion Kinek és mit használ bubajos mosollyal az emberi örület meg halálával s az utjába ugysem fehér asszonyvirág

Mária királynét lemnőjét az angliai választotta. Ki ne Arany János hira akadt közöttük, akéneket énekelt volt ivédékai most költmánya első asszony aki asszonyok is királynőként sohaságának leguemeseságait.

Mária királynét tolt asszony, mert pályát futott meg. sága korona nélkül szépsége és finom ilyi módra ragyogott horizontján, ha vél születik. Minden nlekre valló közvetlékenysége a kivétele a királyi asszonyba ből — nem értek túlekedés izzadtság hogy szívét keleti bonthassa ki s mosugarát ragyogtassa

Nem mondom, lánál nem eshetett lasztása, de az biznéra semmiesetre mindig királyi izlé királynő — mindig és nem büszkeségé dést, mert örülni szenvedni a szenvedcagni a kacagókka ő, mert elsősorban mert tul nemzeti, érdekeken, mindér és összeségében me a nemeset, az eml nem zavarhatja m sok handabandázástése, brutális érde

Mint királynő minden képmutató éles okossága meg tika nélkül elfogad legyen. Tisztán, jó szellemes, mélyre tudja szétválasztar változandót az főlénytől ragyogó hanem sodrukba társadalmi problém melyet megérteni észre nem venni Ó, aki mindig r sohasem óvakodótöviseket is, ő, akhatta volna a ben gától, egy életet